

PERŽVALGA.

Rygoj įsikurė nauja lietuvių draugija *Žvaigždė*. Jos tikslas, kaip rašo „N. Gadyne“, rūpintis vietinių lietuvių apšvietimu. Ji kurs mokyklas, knygynus, rengs skaitymus suaugusiems ir tt. Draugija organizuojasi kuopomis po 50 narių, kurios turės vieną patariamąjį balsą valdyboje. Dabar draugija turi apie 80 narių įsteigėjų. Metinis mokes tis ne mažiau rublio.

„Nors valdybon pateko žmo nės nevienodų pažiūrų, bet man rodos, apšvietimo darbas yra toks svarbus vietiniams lietuviams, kad valdyba neleis laiko ant tuščių kalbų ir girčių, bet rūpintis tuo, kas gera ir naudinga“. Taip rašo „N. Gadyne“ ir pataria darbininkams prisidėti prie tos draugijos ir „raginti kitus savo draugus prie to“.

— „N. Gadyne“ paduoda redakcijon priėmusių vertimų surašą, kad kiti vertėjai neimtu tą patį veikalą versti ir tuo bereikalingai laiką leisti. — Štai tas surašas: 1) Viešpats badas. Bach. 2) Mielaširdystė. Lafarg. 3) Iš kur paėjo valdžia. 4) Moteriškė darbininkė. 5) Katalikų kunigas kaipo socialdemokratas Vandebрук. Versta iš olandų kalbos. 6) Kaip aš palikau socialdemokratu. Gere. 7) Pirmoji gegužė. Kuprijanovo. 8) Žvėriška valdžia. Franko. 9) Eifurto programos (verčia ma).

„V. Žiniose“ vienas vertėjas paduoda, su tuo pačiu tikslu, sekanti vertimų surašą: 1) Erkman-Satriano „Tulo ukininko istorija“. 2) Rusovos „Apie brolius Grakchus“. 3) Veresajevs „Žvaigždė“. 4) Gezi „Labdarybė“. 5) „Kaip Sicilijos ukininkai gynė savo reikalus“. 6) „Iš istorijos žmonių atsiluosavimo Šveicarijoje“. 7) „Gudri mechanika“.

— „V. Žin.“ praneša, kad B. J. Siabas gavęs leidimą išleidinėti Vilniuje savaitinį laikraštį lietuvių kalboje vardu: „S k a r d a“. Kokios spalvos ir pakraipos bus tas laikraštis — nėra paminėta.

— Lietuvių, Damos atstovų kuopa, supažinodimui Lietuvos gyventojų su Damos darbais, sumanė išleisti eilę knygelių lietuvių kalboje. Tam reikalui Peterburge suorganizavo ekspedicijos biurą, kuris ketina siųsti visas ta knygeles gubernijiniams rinkikams, kad jie perduotų jas pavietiniams rinkikams, o šie pastarieji išsiuntintų ta knygeles į valčius ir kaimus.

— Šiame num. perspausdi name iš „L. Ukininko „Žodį visuomenę“—atsišaukimą reikalė moksleivių šelpimo ir prie to pridėta redakcijos prierasą. Kaip tas reikalas (moksleivių šelpimas) yra ne menkos vertės, taip ir žinios apie darbamasi ton linkmėn Europo-lietuvių yra svarbios visiems, taigi ir Amerikos, lietuviams. Amerikos lietuviai, rodos, pirmutiniai pradėjo rūpintis neturtingais mokiniais, einančiais augšteniuosius mokslus, ir nuo kiek metų jau gyvuoja tam tikra draugija — „Aušra“. Lietuvoje yra „Žiburėlis“. Rašytojai „Ždožio visuomenę“ sumano įsteigti kitą draugiją. Iš savo pusės mes pripažįstam „L. U.“ redakcijos nuomonę, kad nereikia naujos draugijos, o tik tą patį „Žiburėlį“ reikėtų reorganizuoti. Bet ar „Žiburėlis“ ir amerikinė „Aušra“ turi ir ar nori turėti kokius susizinojimus ir artymesnius santykius — tai didelis klausimas. O vertėtų, dirbant ant vieno lauko, žinotis su viens kitu, nes per tai geriaus galėtų plėtotis pats darbas. Dirbti galima savy-stoviškai, bet butinai reikėtų, kad Europos ir Amerikos lietuviai laikytų artymesnius santykius, dirbant vienokį darbą.

Ne taip kaip lig šiolei — atsislyrę...

— „Žvaigždės“ N26 pasakyta: „Seimas (S.L.R.K.A.) vienu balsu atmetė „Kataliko“ šleistuvės telegramą ir jos pasisiūlymus už S.L.R.K.A. organa už tai, kad jis — Katalikas, pradėjo važiuot laisvamanystės (!!!) vėžiomis“.

Tiesą pasakius, „Katalikas“ dabar pradėjo visai ne „laisvai manyt“, nes niekeno nenori užgaut. Tuo tarpu „Žvaigždė“, — o pirmiau ir pats „K-as“, — visai „laisvai“, be jokių rubežių — etiškų ir liogiškų, — mano apie visus, kurie tik su jos kietai—reakcijnėms pažvalgomis nesutinka. — „Žvaigždės“ išleistojas, kun. Milukas, matyt, džiaugiasi atsikratęs savo senąjį konkurentą — „Kataliką“. Tuo teišsiaiškina anas „laisvamanystės“ užmėtinėjimas „K-ai“.

Isz Lietuvos.

Iš *Batininkų* valsčiaus, Suvalkų gub. (Laškas rašytas 19 d. balandžio. „V-bei“ pri-siuntė V. S-čius iš Šcotijos).

Spausdamas jų baltą ranką siunčiu šią laiškėlį aš...

Liudnos dabar naujienos. Visur girdėt dragunų ir žem-sargių šautuvų trenksmai į žmonių kunus... Kazokų na-gaikų švilpimai... Verksmas ir aimanavimas nekaltų žmo-nių. Visur suėmimai, kratos, vagystės... Tai broliai ko su-laukė, senovės mūsų garsi Lie-tuva. Kasdien pareina liud-nos žinios iš Vilniaus. Tę su-ėmė, tę pakore... Baisu, kas darosi Lietuvoj. Apie visur nerašysiu, tik aplink Bartinin-kus. Bartininkuos jau 5 kar-tus buvo dragunai. Lapkričio mėnesį 1905 m. čionai išdraskė manipolių, teismą, š alą ir iš-raštinyčios išmetė visas popie-ras. Gruodžio mėnesį po 3 kartus išdraskė teismą ir raš-tinyčią. Už manipolių ir ką

pirmą kart išdraskė raštinq, teismą ir mokyklą, buvo dova-na: antrą kart ką išdraskė, tu-rėjo užmokėt 1000 rublių, al-tik vieni ukininkai; dvarams ir prusams nereikėjo mokėti, o Bartininkams reikėjo dvigu-bai mokėti ir dragunus šerti. Dragunų buvo 80, kurie apsi-lankė 24 vasario, darydami vi-sur kratas. Bartininkuose pas P. Šlekaitį ir J. Bulvičių. Ne-žinia ko jie krėtė, kad pas Šle-kaitį paėmė tik došras, cukrų, šaukštus misinginius, sviestą. P. Šlekačio 3 rublius pavogė ir visas bonkas ištuštino. O Petro Šlekaituko nerado. P. Š 11 kovo išvažiavo į Ameriką. Tuom kart paėmė Bartininkų dvaro kalvį Jankeliuną, Gra-žškių Randarčiką ir Grajauc-kų Jališkevyčų, kuriuos pa-laikę po 2 sanvaites paleido. Buvo tyku iki 4 kovo. Iš 4 dienos kovo, naktį, nežinomi vyrai vėl sudraskė teismo visas popieras, o raštinej nekurias paliko. O 6 d. kovo jau ir vėl čia dragunai su žemsargias ir pareikalavo nuo valčiaus 3000 rublių. Bartininkai ir vėl tur-maitit arklius ir kareivius. — Podraug pribuvo Vilkaviškio višnininkas. Ukininkai prašė, kad bausmę atidėtų tolesniam laikui. Višnininkas neapsiėmė, sako — nemano dalykas, va-ziuokit pas gubernatorių. Ir uvažiavo du ukininkai pas gubernatorių: Kizlaitis iš Oš-kabalių ir Žilinckas iš Lanke-liškių. Gubernatorius davė luiko 14 dienų ir tik 1000 rei-kės mokėti. Jau perejo ir 20 dienų, o negirdėt nieko. Ne-delioj vakare 11 kovo ir vėl švadronas dragunų pribuvo, apstojo visas stubas iškrėtė ir areštavo abudu teismo rašti-ninkus, o raštines tik vieną sekretorių. Jie dar ir dabar sėdi Kalvarijos kalėjime. Ko-vo 18 d. atjojo vėl švadronas dragunų su savo kukne ir pa-ėmė J. Bulvičių iš Bartininkų, Jankeliuno kolvio du gizeliu ir Basanavičienę su Miliunu iš

Grauzinių. J. Bulvičių buvo paleidę 27 kovo, ale 28 kovo atjojo švadronas dragunų ir vėl paėmė jį ir da vieną iš Oškabalių, Kavaliauckutį. Tą dieną beveik kožnas gavo kulbių, ar kančių. Ir aš pats nuo dragunų gavau pusėtinai pilti. Tokio beveik nebuvo, kurs butų negavęs.

Gruodžio 3 d. 1905 m. atjojo nežinomi vyrai, nuginklavo žemsargius, nulupinėjo visas gudiškas blekes ir sudraskė visus caro paveikslus. Gruodžio 8 d. atjojo švadronas dragunų paėmė Bartininkų ukininkų arklius ir iškraustė žemsargius. Nuo to laiko nebuvo žemsargių iki 2 kovo 1906 m. Dabar yra Bartininkuos 5 žemsargiai apsiginklavę su šautuvais, revolveriais ir kardais. Pas juos tur eit kasnakt du panaktiniai saugoti. Balandžio 8 d. paėmė J. Bendorių iš Pilekalnių, o 9 dieną, panedėlį paėmė K. Eidukevičių iš Bartininkų ir išvarė abudu į Kalvarijos kalėjimą, kur da ir dabar tebesėdi.

J. Bulvičių palei'o balandžio 3 dieną. Dabar Bartininkuos žemsargiai mėt o p o p i e r a s a n t s o c i a l i s t ų. Tose popierose liepia neklaust, sako, jog socialistai išmislija naują tikėjimą ir norį bažnyčias išgriauti, ragina mušti ir išdavinėti. Žinoma, kad nesuprantanti žmonės tiki toms pogieroms ir sako, jog tai tikra teisybė.—Tai, miels broli, kokios pas mus naujienos. Siunta caras su savo činauninkais... Pirmiaus budavo linkama kaip nebuvo žemsagių ir kareivių. Budavo, kas nedėlia bažnyčioj gieda Pulkim ant kelių, o išėjus iš bažnyčios — Atsimeskim nuo senojo svieta, Atsisakom nuo sepojo svieta ir dang kių. Dabar liudna, visi keikia ant socialistų, neišmanėliai lietuviai: sako — jau prapuolėm, gailisi, kad paklausė revoliucionierių. Labiausia skun-

džiasi tie, kurie mažiausia nukentėjo ir yra visados tas kalas, kurio prova pralošta, visuomet aimanuoja, aimanuoja, kam reikėjo teip daryti, visados, sako, butų geriaus, kad butų po senovei likę. Ir Biblijoj randame, kaip gailėjosi žydai iš Egipto išėję ir po tyrus klaidžiodami, buvo nusiuntę žvalgus iširti zemę Kanaan, o kada sugrižę žvalgai su baimė kalbėjo apie kokius ten nematomus milžinus, visi vėikai Izraeliaus pradėjo murmėti prieš Maiziešių ir Aroną ir vos nevos Maiziešiui su pagelba Dievo pasisekė apstabdyti įniršusius žydelius, kurie norėjo Maiziešių su akmenims užmušti, kad juos išvedė iš vergijos.

Didžiausias tautos priešas, tai baimė; nepasitikėjimas į savo pajėgas, tai nepasisekimas. Žydai buvo bailūs, labai išsigando nematomų Kanaan milžinų. Pasisekė pertikrinti šaudadusius, kad tie milžinai nėra teip baisūs, kad jų nėra ko bijot. Teip ir atsitiko. O mes lietuviai juk ne su milžiniais kovojame, — kodėl gi turėtume galutinai nusiminti, ką per keletą mėnesių neturime pasisekimo. Atsiminkime, jog šioje pasaulej nieko dovanai negali gauti, visur reikia aukų, reikia kovos. Dovanai nieks neprazuna. Tikėkimės, jog ir mes, lietuviai sulauksime geresnių dienų ir nusiraminkime teip, kaip tie senovės žydai. Tik dirbkime vyriškai.

...Maldziu dovanoti—mažu kuom Trmistą užgavau ir negerai parašiau laišką, ba žinot, —kur gali išmokti priderančiai laišką surašyti ejęs keletą žiemų į učiliščę, kur tik mokina carą garbint ir jo paleistuvių vaikus...

Su guodone ***

Kaunės. Jono Zacharevičiaus laidotuvės. Panedėlyj, gegužės 15 d., buvo laidotuvės Jono Zacharevičiaus,

politiškojo kalinio, mirusio geg. 11 d. miesto ligonbutyje.

Atvažiavusis geg. 13 d. mirusiojo brolis norėjo laidoti ant rytojau, nedėlioje, bet ligonbučio užveizdas nesutiko tą dieną išduoti kūno be policijos leidimo: policmeisteris gi stačiai tą uždraudė, matomai, bijodamas demonstracijos: administracija, mat, bijojo, kad laidotuvių laiku protestas prieš zinomus Kauno kalėjimo budelius neapsireikštų perdaug aštriai, kas galėtų sudrumsti cavo šventę (geg. 14 d. — caro vainikavimas).

Bet toksai vietinės valdzios pasielgimas dar labians suerzino žmones, ir panedėlyj beveik visų fabriku, amatninkų dirbtuvių, spaustuvių darbininkai, metę darbą, atėjo palydėti į kapus budelių auką. Laidotuvės pavirto į iškilmingą manifestaciją. Be daugybės bažnytinių karunų, žibintuvų ir žvakių grabą lydėjo vainikai su raudonais ir juodais kaspiniais su parašais lietuvių, lenkų, rusų ir žydų kalbomis. Vainikai nuo visų vietinių socialistų organizacijų, nuo mokinių ir nuo Kauno gyventojų. Visose gatvėse, kuriomisėjo procesija, krautuvės buvo uždarytos, ir palydovų minia kas kart didinosi. Per visą kelią minia dainavo laidotuvių marsą.

Ant kapų buvo kelios prakalbos, kuriose kalbėtojai priminė apie laisvės laiką, nurodė vėlesnį valdzios siuntimą, ragino darbininkus nenusiminti dėlei laikinės valdzios pergalės ir šaukė juos į tolesnę kovą.

Pasibaigus prakalboms minia dainavo revoliucijos dainas, paskui, išėjus iš kapinių nuėjo pas kalėjimą, kur padarė demonstraciją: iškėlė raudoną vėliavą, dainavo ir sveikino politiškuosius kalinius, išreikšdama atjautumą kovotojams už laisvę ir siųsdama prakeikimus budeliams.

Kalėjime viršininkas išsiuntė kelioliką policistų su šautuvais minios išvaikytų, bet jie atsisakė, kadangi nebuvo kam juos vesti. Miniai jau skirstantis atvažiavo policmeisteris ir, pasikalbėjęs su kalėjimo viršininku, išvedė kareivius, bet kadangi minia jau skirstėsi, tai kareiviai netrukus sugrižo atgal pas kalėjimą.

Po to minia nuėjo ant Mikalojaus prospekto ir su dainomis ir revoliucioniniais šaukšmais, policistų lydima, traukė per visą prospektą, kol galutinai išsiskirstė.

(„N. Gadyne”).

Ko nori socialistai.

(Laiškas iš Griškabudžio valsč., Naumiesčio p.).

Draugai. — ...Tai neteisybė ir neklausykite, ką toki laisvamaniai ir kunigai kalba ant socialistų, — tai melas. ...Mes socialistai, matome, kaip turtingieji spaudžia berturtį, ir norime jį išliuosuoti iš jų nagų. Mums rupi pagerinti darbininkų gyvenimas, nušluostyti nuo jų veidų ašaras... Bet ne vieni pabrikančiai, ponai ir turtingieji ukininnai spaudžia darbininkus ir sunkia iš jų paskutinius syvus. Spaudžia juos ir valdzia, kuri visuomet stoja už turtinguosius, atsiunčia jiems į pagelbą policiją ir kareivių arba „maskolių” ir tie kaip koki laukiniai žvėrys kapoja nekalčius mūsų brolius. Ant labiaus reikalingų darbininkams daiktų valdzia užkrauja didžiausias akčyzias. Stipriausius vyrus kasmets atima į kariumenę (vaiską), turtingesnieji išsi-perka, o tu, berturti, turi eiti tą baisų vargą vargti.

Bet jau gana tiems ponams viešpatavus, gana čiuibus iš mūsų paskutinius syvus, gana braidžiojus mūsų kraujuose ir ašarose. Mums nereikia caro valdzios, o reikia pačių žmonių valdzios, reikia, kad visų žmonių butų renkami žmonės į

valdininkus, o ne vienas caras su savo lupikų gauja. Tokia žmonių valdžia neitų teip visur po ponais, sumažtų tuomet tokios neteisybės, kad tik darbininkai mokėtų išrinkti gerus žmones, kurie tikrai jų reikia laisvinti. Tuomet nekapotų teip nagaikomis be ginklų žmonių, nebutų tokių akčyžių ir mokesčių, nereiktų tokios kariumenės (arba vaisko), nė tokių karių (vainų). Tokių permainų dabar tuojuame reikalaujame... Už tai ir šaukiame: Šalin caro ir ponų valdžia! Tegyvuoja žmonių valdžia. Tegyvuoja laisvė visos Lietuvos! P. M.

Apšvietos dalykai.

Nekalbėsiu čia apie tai, koks turėtų būti mokymas mokyklose, nes, viena, neesu pedagogo, nė kokiu nors mokytoju, antra, mokyklų da mes nė Lietuvoje, nė Amerikoje neturime tokių, dėl kurių jau galėtų kilti klausimas apie mokymo metodą, arba jo patobulinimą. Yra daug mūsų broliukų ir sesiukių priaugančių, paugėjušių ir net užaugusių, kurie trokšta, kaip žuvys vandens, — mokslo, apšvietimo, o ne buvę ir negalinti būti mokykloje. Taigi kalbėsiu apie savamokslis, apie tai, kaip jie turi šviestis lavintis ir kaip jiems gali padėti tame darbe tie, kurių tikslas yra apšvieta.

I.

Koks turi būti apšvietimas? Rusijoje susitvėrusioji „Apšvaitos sąjunga“ savo įstatymuose (žiūr. „V. L.“ N.26) ketina šlpti platinimą „to mokslo, kursai bus atsakomas pilnai įsigyvenusiam visuomenės demokratiskam sutvarkymui“.

Taigi apšvietimas turi būti demokratiškas...

Čia girdžiu jau mano drau-

gų nusistebėjimą: kaipgi, tu — socialdemokratas, o geidi demokratiško apšvietimo! Taigi turiu paaiškinti, kad šiame atvejyje tas žodis yra vartojamas ne partviškumo prasmėje, o tik žmoniškumo. Apšvietimas, kurs padaro žmogų pasiputėliu, pakeltpakaušiu, arba nuolankiu („pakarniu“) — nėra tikru apšvietimu. Žmoniškumas atmeta ir puikybę (aristokratizmo dvasią), ir nusizeminimą (vergiškumo dvasią). Visuomeniškoji mokykla negali būti įrankiu kokios nors politiškos partijos, arba tikėjimiskos bendrovės, įrankiu saviems tikslams atsiekti. Teip lygiai ir visokios sąjungos, arba draugijos, kurių tikslas — apšvietos platinimas, nėra politiškomis, o tik kulturiškomis.

Apšvietimas remiasi ant mokslo. O mokslas apima visus klausimus ir apreiškimus, juos tyrinėja, perkratinėja, aiškina.

Ir aukštus mokslus baigiasis gali būti „tamsuolis“, ne apšviestas. Poetai ir kalbėtojai vienval despotus ir norinčius valdyti kitus vadina „tamsybės vaikais“, „tamsybės apaštalais“ ir tam panašiai, nors tie, kaip žinoma, visados yra pasiekę augštesnįjį mokslą. Ištikro, jie tą mokslą panaudoja savo siauriems ir žemiems tikslams, panašiai kaip tie vagys, ką garsausiaus Ediso lemputę panaudoja bankos užraktui apšviesti, tuotarpu, kada aplinkui tos šviesos niekas negal užtėmyti...

Iš to tik gali pažinti tikrą mokslo šviesą — apšvietą, jeigu ta šviesa sėjama naudai visuomenės, o ne vienos kokios luomos. Kitaip ir būti negali. Nes jeigu mokslą prilygina prie saulės, tai jis turi, kaip saulė, šviesti visiems. Tame tūni saulės ir mokslo demokratiškumas... Saulė šviečia, šildo ir gaivina — tai gyvybės šaltinis. Mokslas yra žmoni-

jos laimėjimas, jos antroji saulė, jos gi pačios sutverta, kas kart labiau šviečianti. Žmonijos „saulė“ žmonijai turi ir šviesti. Taigi mokslas turi šildyti ir gaivinti visą žmonių, turi but visiems prieinamas, nes jis yra demokratiškas (visų žmonių valdžioje). Toks mokslas tai tikra apšvieta, — apšvieta, kuri eina drauge su dora...

Jeigu ir įgijasis mokslą gali buti, kaip augščiaus matem, neperšviesiu žmogum, tai visai be mokslo negali vadintis apšvietusiu. Nereikia, vienok, pažinti nuodugnai visus mokslo pamatus ir mokėt tyrinėt arba, žodžiu sakant, buti mokslo inčium, kad galėtum buti apšviestu. Žmonės, kurie pažįsta bent apičiupai mokslo pamatus, supranta jo tikslus (galutinis mokslo tikslas — tai visuomenės arba draugijos gerovė ir tobulybė) ir darbuojasi ton linkmėn, yra ne tamsuoliai ir ne „tamsybės apaštalai“...

Krikščionystė įnešė į nemykty žmonių minias šviesos sriovę: — „mylek artymą savo kaip pats save“, t. y. — bukie lygus visiems, nebuk skriaudėju, nė skriaudžiamuoju, nė prispaudėju, nė prispaustuoju. Tas šiandien išreiškiamas kitais žodžiais, butent: „laisvė, lygubė, brolystė“... Šitie gražūs žodžiai lieka tiktais žodžiais, delto, kad dar į visuomenę neįėjo supratimas apie mokslo iširtus pamatus, ant kurių galima butų remti tą idėją. Ta idėja („mylek artymą savo kaip pats save“) yra prie tam apmarinama (konservuojama) tų krikščionijos atstovų, kurie ją skelbia, o patys nori pasilikti žmonių valdonais.

Toki žmonės yra atžagareiviais, nežiurint ant to, kad ir jie vadintųsi pirmieiviais, nes mokslas jokių „apmarinimų“ ir stabdymų nepripažįsta ir viską ima po kritika, o jie tai stabdo: įgiję medegišką

pajiegą, jie anų idėjų aiškintojams, kaip ir visokiam mokslui, prie to vedančiam, įtaiso tai inkvizicijos, tai karės teismus, kalejimus ir Sibirus... Jie nėra demokratais, nors tokiais ir vadintųsi, nes visoks mokslas, kurs veda pirmyn, turi demokratišką dvasią, o jie tokį mokslą tramdo. Teip, pavyzdin „Krikščioniškoji Demokracija“, einanti iš vien su caro valdžia, arba ir kitoki besivadinanti demokratais, o norinti palinkti monarchą (aristokracijos įtala), yra tai demokratiškumu pabaltinti grabai. Tą pat galima pasakyti ir apie Amerikos „L. Katalikų Federaciją“, kuri savo programe skelbiasi esant pirmieivine. Jei yra skirtumas tarp šios ir anos, tai tik per kelis laipsnius, bet vis to paties skyriaus.

Toki žmonės nėra tikros šviesos platintojai, nors jie teip ir vadinasi, ir pirmieivius pravardžiuoja pasileidėliais, tvarkaardoms, žodžiu — tamsiais sutvėrimais, tokiais, kaip šie vadina juosius. Bet jau iš to, kas augščiau sakyta, matyt, katrie yra teisingesnės šviesos arba apšvietos platintojai.

„Apšvaitos sąjunga“ dabar nė negali varyt savo darbo, ir tik žada dirbti tuomet, kuomet „pilnai įsigyvęs visuomenės demokratiškas sutvarkymas“ Maskolijoje. Taigi sąjunga pakol kas turi, noroms-noroms, kovot už „demokratišką sutvarkymą“, kad galėtų pasikui išplėsti savo vėliavą, ant kurios parašas: „apšvieta“.

Čia priėjome prie to padėjimo, kur matyt, kad visokios kulturiškos draugijos reikalauja pirm visko laisvės, kad galėtų dirti savo darbą. Kas prieš laisvę kovoja, tas yra ir kultūros tramdytoju tas yra ir „tamsybės apaštalų“, atgaleiviu, stangitoju (konservatorium). Ir atbulai: kas yra stangitoju, atgaleiviu, tas yra ir laisvės priešu, ir apšvietos,

tas turi slėpti naujas idėjas nuo žmonių, jam priklausančių, turi uždėti „cenzurą“, drausti savo pasekėjus, kad neskaitytų tokių ir tokių laikraščių, knygų, kad per tai jie neiškryptų, „iš gero kelio“ ir tt.

Tai pagal šitą ženklą galima pažinti atgaleivį, ir tamsybės apaštalą. Pirmeiviams gi neprisieina ginti savo šalininkus nuo atgaleiviškų mokslų ir knygų; priešingai — jie dar rodija skaityt ir tokius raštus, nes apšvieta tegali but tik visapusiškas pažinimas, ir nepažinus blogumo, negalima pažinti gerumo; šviesa neturi pavojaus nuo tamsos, tamsoje gi tunantis visados užsidengia akis, kada tik šviesa pajunta...

Jie, tie atgaleiviai, šią gaidynę neatmeta ir tikrojo mokslo. Jie savo mokyklose išmoka gerai fizikos, matematikos ir tt. Bet viską savaip pakreipia ten, kur galėtų išeiti jų luomai ant nenaudos. Draugijos mokslai ypatingai pas juos yra išvirkšti, prislopinti... O tuo tarpu draugijos mokslas (socijologija) yra augščiausias, — kaip tvirtina Comte, socijologijos tėvas. Taigi tą mokslą reikėtų labiaus ir plattinti po visuomenę, nes nuo to pažinimo ypatingai priguli draugijos tobulinimasis.

Vienok norintys apšviesti privalo rupintis viską suprasti pažinti. Savamokslis, negalėjęs įgyti mokslo tam tikrose įstaigose — mokyklose, — turi savo mokyklą. Ta jo mokykla — tai visokios knygos, literatūra. Kaip yra sunku pačiam mokytis, tai gali pasakyti tik tas, kurs pats tatai perleido. Vienok šiandien, esant apščiui mūsų literaturai, jau mūsų savamoksliai gali išvengti dvasiško bado. Lietuvoje gi, spaudą atgavus, tas badas sumazėjo. Klausimas stovi tikrai materiališko charakterio (už ką nusipirkti), ir antras, dar svarbesnis, sistematiškumo klausimas, — pasirinkti knygas teip,

kad nuo elementariško mokslo galėtum eiti prie augštesnio, o antra — kokia knyga tinkama tam mokslui. Šiame dalyke Apšvietos sąjunga turėtų but patarėja. Jei kur tokios sąjungos nėra, turėtų susitvert. Amerikoje tam atsakanti butų Tėvynės Mylėtojų Draugystė.

Apie tą ir kitas esančias ir butinas draugystes, kurios rūpinasi apšvietos dalykais, pasikalbėsime kitam straipsnyje.
J. B.

Žodis in visuomenė.

A. a. Višinskio mirtis yra viena iš skaudžiųjų nelaimių, teip dažnai lankančių mūsų tėvynę. Lietuva neteko vieno iš veikliausiųjų veikėjų, vieno iš karščiausiųjų patrijotų, vieno iš doriausiųjų savo vyrų. Višinskis mirė pačiame savo dvasios pajiegy subrendime, pačiame tame amžiuje, kuomet užvis daugiau galėjo buti naujingas suvargusiai tautai. Taip pat pačiame vyriškume mirė d-ras Kukirka, Vaičaitis ir daugybė kitų netiek pagarsėjusių vyrų. Vieni iš jų mirė dar mokslų neišėję, kiti tik ką pabaigę ir besirengdami skelbti mažesniems įgytas žinias, vėl kiti mirė vienus kitus metus padirbėję.

Kas gi įvarė juos visus į kapus? — Gi viena ir ta pati priežastis: vargai, neturtai, kova dėl duonos kąsnio. Neturtelių tėvų sunus, 4 kliasas pabaigęs ir nepanorėjęs seminarijon stoti, gauna pats sau ne tik mokslą, bet ir pergyvenimą užsidirbti. Kiti tėvai, jei dar ir duoda pinigų vaikui gimnazijai baigti, tad jau toliau retas ir norėdamas beišsigali jį mokyti. Taigi gimnaziją pabaigęs tokie tėvų sunus vos kelis rublius kišenėje teturėdamas spraudžias į universitetą. Čia atvykus prasideda neapsakomas vargas. Dideliame mieste

gyventi brangu; universtetui užsimokėti teip-pat reikia nemaža pinigų. Kur jų gauti? Bepigu, kad jis vienas, tegul du ar trys tokie tebutų. Bet tokių kaip jis suvažiuoja iš visų kraštų šimtai ir tukstančiai. Visi jie vienas per kitą puola menkiausio uždarbio, džiaugiasi bent kelis rublius mėnesiui gaudami. Išlaidų sumažinimui reikia kur miesto pakraštėje drėgnuose muruose gyventi, kiaura avalina avėti, išnešiotais drabužiais vilkėti, pigioje, zinoma, ir prastoje valgykloje pietauti. Kiek kartų atsitinka, kad ne pigiai papietauti neišsigali, kad mėnesiais išbuva karštimo nesrėbės. Šiteip išbuti reikia ketveri — penkeri metai. Ir milžino sveikata sukryps tokiose aplinkybėse gyvenant.

Taigi šitokiose aplinkybėse a. a. Povilas Višinskis gyveno, mokinos ir kovojo. Jau pirmieji studentavimo metai pakirto jo sveikatą. Nuo to laiko jis jau nekuomet nebebuvo sveikas, ir begalinis jo veiklumas tik pagreitino ligos darbą. Ta-pat galima pasakyti ir apie d-rą Kudirką, Vaičaitį ir kitus.

Zinant ir suprantant, kokie dideli nuostoliai yra tautai teip anksti laidojant tokius vyrus, rodos, nesigailėtumei jokių turtų, kad tik juos atgaivintum. Bet veltui! Jų jau neprikelsi, nebeprizadysi prie darbo!... Lieka tik pasirupinti, kad ateityje mūsų tėvynės nebeištiktų tokios nelaimės, reikia pasirupinti, kad laukiamieji tautos veikėjai besimokydami nebeeikvotų savo pajiegy dėl duonos kąsnio, kad jie taupytu savo sveikatą tolesniam darbui, skiriamam tėvynės gerovei. Jie šimteriopai atsilygis už tai, skleidžiami tautai šviesą, keldami jos dvasią, didindami jos gerovę, suteikdami jai garbę prieš kitas tautas.

Šitam tikslui butinai yra reikalinga draugija, atsidėjusi

šelpiti einančią mokslus jaunuomenę. Pasitikėdami, kad šito mūsų balso neišnešios vėjai, prašome visų, kad rūpės prisidėti prie sumanomios draugijos, atsiųsti „Vilniaus Žinių“ arba „Lietuvos Ukininko“ redakcijom savo adresą, kad galima butų užkviesti įstatymų apsvarstyti. Kitus laikraščius prašome perspaudinti šitą atsišaukimą.

D-ras Bukonta,
D-ras Avizonis,
Z. Avizonienė.

Po šituo atsišaukimu, ilpusiu „L. Ukininke“, redakcija prideda šią pasargą:

Spauzdindami šitą „Žodį in visuomenę“, neiškenčiame vieno mažmožio nepridėję.

Mums tik nesuprantama, kodėl šito straipsnio parašytojai šiuo tarpu visišškai užsimiršo, jog Lietuvoje tebesi, darbuoja... „Žiburėlis“ — draugija, kuri kaip tik rūpinasi šelpiti einančią mokslus jaunuomenę. Labai darbūsus, vienas iš darbščiausiųjų „Žiburėlio“ draugų kaip tik buvo... a. a. P. Višinskis! „Žiburėlis“, teisybė, silpnas, daug ko sušelpiti neišsigali, bet vis delto šelpia einančią mokslus jaunuomenę. Kad tas „Žiburėlis“ darbuojasi, kad jis tą jaunuomenę šelpia ir kartais moka sušelpiti, apie tai juk žino ir patys straipsnio parašytojai! Taigi mums rodosi, kad naujos draugijos tam pačiam tikslui dabar kurti nereikėtų: mūsų nuomone, reikėtų dabar tik sustiprinti pats „Žiburėlis“ arba, jei reikės, ir visišškai pertaisyti jis teip, kad galėtų daug plačiau ir daug geriau savo darbą dirbti. Pats Višinskio darbų atminimas, pats toks ilgas ir toks uolus jo darbavimasis „Žiburėlyje“, mūsų nuomone, reikalautų ypač pasirupinti, kad tas „Žiburėlis“ dabar kaip reikiant subręstų, sutarptų ir imtų plačiai, labai plačiai savo darbą dirbti, kad imtų dirbti jis visas

teip, kaip jame dirbdavo jo draugas, a. a. Višinskis!

Jei įkuriama nauja draugija, tai reikia būtina pasakyti, kam ji reikalinga ten, kur yra sena draugija. Blaškyti savo pajiegos ten, kur nėra aiškaus reikalo, nepriderėtų! Jei tas reikalas tikrai yra, tad reikia jis iškelti aikštėn. Mums rodos, kad a. a. Višinskis, jei atsikeltų iš grabo, pats rékte réktų, kad lietuviai ne naują mokslo jaunuomenei šelpti draugiją kurtų, bet imtų pirmiausia kaip reikiant „Žiburėlių“ stiprinti arba, jei jis ne visiškai tikęs, pasirupintų naujai jį perdirbti... perdirbti teip, kaip tat galima mūsų aplinkybėse.

Kaip Rusinai *) kovoja už savo tiesas Austrijoje.

Sumišimai, streikai ir revoliucija Rusijoje ne menką įtaką ir ant Austrijos prietikių padarė. Prisirėngimas visų geležinkelių prie streiko, kurį valdžia nuramino prižadėjimu pagerinti buvį, liaudies reikalavimai visuotinio, slapto, lygaus ir betarpinio balsavimo, kurį valdžia teip pat žadėjo duoti; vengrų geidavimai įvesti jų kalbą Vengrijos armijoje ir jų troškimai atsiskirti visiškai nuo Austrijos; kongresas čekišku anarkistų Pragoje, gruodžio 25 ir 26 d. laikomas, kuris armijos panaikinimą ir federatiškos Čekų respublikos įkurimą skelbia; kruvini susirėmimai čekų su vokiečiais Pragoje, Brne ir Vienoje, italijonų su vokiečiais Innsbrücke ir Trieste; norai Kroatų įtaisyti nepriklausomą savo valstiją; kova rumunų su magyrais (vengrais) ir žadėjimai išvyti vengrus iš Siebenbirgijos ir pietinės Vengrijos, rumunų apgyventos; tautiški ir sociališki rusinų rei-

*) Rusinai kitaip Ukrainiečiai arba Mazrusiai.

kalavimai, — tai svarbiausieji pastarųjų dienų atsitikimai Austrijoje.

Už viską vienok svarbiausiu klausimu šiandien yra įstatymas visuotinio, lygaus, slapto ir betarpinio balsavimo, kurį valdžia žadėjo jau duoti, bet kuriam prieštarauja didžturičiai, bajorija ir konservatistai. Su laimėjimu anos tiesos rusinai tikis jau but ponais savo krašte, rytinėje Galicijoje, kurią valdo lenkų ponai su rusinų skriauda ir nuo laiko pasirodymo rinkimų reformos klausimo, subruzdą rusinai, pradėjo sušaukinėti sueigas ir susivaziavimus, kuone visur, kožnam mieste, miestelyje ir apelinke, šviesti liaudį ir sodiečius ir reikalaut stačiai įvesti žadėtą visuotiną balsavimo tiesą. Sulyg šioliai susivaziavimai jų laikomi jau buvo Lvove, Žolkieve, Podhaicuose, Strussove, Przemysliuj, Gorodenkoje ir daugelyje kitų vietų; rūpesčių gi komiteto, suideandčio iš kunigų Olesnickio ir Bilinkevyčiaus, no'arijaus Tancėkyčiaus ir daktaro Mogilnickio, kurie paleido atsišaukimą į sodiečius, sausio 11 d. atsibuvo rusinų susivaziavimas Bučače.

Atsišaukimas skelbia, kad lenkai už rusinų pinigų nuo valdžios atpirko karališką palocių Vavelį, ir kuomet jis bus atnaujintas, Austrijos ciesorius atvyksias į Kriokavą ir vainikuosis Lenkijos karalium. Tokiu budu lenkai iš numirusių nori prikelti Lenkiją. Rusinų tautai pridera pasipriešinti tokiems lenkiškos bajorijos troškimams ir dalyvauti susivaziavime Bučače. Be to dar ir kunigai iš sakyklų cekvėse skelbia, kad tarybos laikytos bus Bučače, idant ukininkai ir sodiečiai kucskaitilgiaus atvyktų.

Sausio 11 d. iš ryto pradėjo keliaut sodiečiai iš viso Bučačo pavieta ir iš aplinkinių ir tolymų pavietų; kunigai su di-

jakais. Susivaziavo gana daug.

Apie 11 valandą Bazilijonų bažnyčioje atsibuvo mišios su intencija, kad pasisektų sueiga ir rinkimų reforma. Mieste visur matomi buvo bureliai sodiečių, garsiai politikuojančių. Apie 2 valandą po pietų su raudonomis vėliavomis ir su giesme „Raudona vėliava“, po vadovyste d-ro Mosslerio, atvyko socialistai, nuėjo pas rotušę, kur kėlė šukavimus apie įvedimą visuotinio balsavimo tiesos.

Valdžia užgynė rusinams laikyt susirinkimą hotelyje, ir sodiečiai su kunigais, nešioję toblyčias su parašais: „Choczemo zahalnoho, bezposrednoho, tainoho prava hołosowania“ (Norime visuotinio, betarpiško, slapto balsavimo) ir „Choczemo znesenia kuryi wyborezych“ (Norime panaikinti rinkimo kurijų), nusidavė prieš rotušę ir čia su socialistais susiėjo.

Dabar užėmė balsą universiteto studentas, socialistas Nazaruk, kuris susirinkusiems paaiškino, kad ministerių prezidentas, baronas Gautsch, nori duot laudei visuotinio balsavimo tiesą, bet ponai ir lenkiška bajorija priešinasi tam, nes gaila jiems palydėt privilegijas, kokias dabar turi. Dėlto sušauktas buvo šiandieninis susivaziavimas, idant nurodyt, jog tauta nenor ilgiaus kęsti priespaudą ir kentėt dėlei anų privilegijų, idant apreikšti valdžiai, kad jei ji iš liuoso noro neduos laudei balsavimo tiesos, tai žmonės streiku, boikotu, net ir kraujo praliejimu paims tą tiesą. Paskui pašaukė susirinkusius su atyda klausyt rezoliucijų ir apreikšti, ar ant turinio jų sutinka, ar ne. Tos rezoliucijos busią pasiųstos ministeriui Gautschui. Paskui atskaitė sekančias rezoliucijas:

Sodiečiai ir darbininkai be tautos skirtumo reikalauja:

1). Visuotinio, slapto, be-

tarpinio ir lygaus balsavimo tiesos

2). Padalinimo Austrijos į atskiras etnografiškas provincijas, pagal tautas jose gyvenaučias.

3). Padalinimo Galicijos į lenkišką ir rusinišką; rusiniška nuo upių Sano ir Visloko iki Rusijos rubežiui.

4). Priskyrimo šiaurinės Bukovinos ir šiaurinės Vengrijos dalies, kur rusinai gyvena, prie rusiniškos Galicijos.

5). Įvedimo rusinų kalbos į mokyklas ir valdybas rytinėje Galicijoje.

6). Rusinų universiteto Lvove.

7). Pripažinimo žydų per atskirą tautą.

Visas atskaitytas rezoliucijas priimta šukavimais „tak choczemo“ (teip norime). Paskui minia, apie 6.000 žmonių, nuėjo pas pavietinės tarybos rumą, kur vėl karštai kalbėjo Nazaruk. Išrodė skriaudas rusinų tautos ir prakalbą savo užbaigė žodžiais: „daj Boże szcobyście w korotkim czasi toto misce, hde zbyrajut sia pany, zakryły waszym szapkamy i kozuchamy, a z paniw i slidu ne zistało!“ (duok Dieve, kad neužilgo tą vietą, kur susirenka ponai, uždengtumėt jūsų kepurėms ir skrandomis, o iš ponų nė ženklielio nepasiliktų!). Paskui toji žmonių minia plaukte plaukė prie pavieto viršininko (Bezirkshauptmannschaft)rumo, kur komitetas turėjo įduot viršininkui raštą, su nutartomis rezoliucijomis. Viršininko nebuvo.

Iš viršininko valdybos minia nusidavė, dainuodama: „Ne pora służyty moskałewy i lachovy“ (Ne laiks tarnaut maskoliui ir lenkui), prie pavietinių tarybos sekretoriaus Burzynskio namo, kuriam kačių muziką sudariusi, šukavo: „Hańba, precz Burzynskij zabyrajsia widsy!“ (Gėda, šelauk Burzynski, išsineški iš čia!)

Iš čia nusidavė minia į pa-
locių grovė Potceckio ir, atra-
dusi užarytas duris, su šuka-
vimais priėjo prie balkono, iš
kur d-ras Mossler kalboj savo
peikė grovus Potceckius; su
šukavimais: „Precz... hańba,
my was nauczymol“ (šalin!
panieka! mes jus pamokinsim!)
minia grįžo į miestą, giedoda-
ma „Czerwonyj prapor“ (Rau-
dona vėliava) ir „Ne pora słu-
zyty“.

Atvykus pas rusinų skaityk-
les namus („Ruska besida“),
dar sykį pakėlė šukavimą „ša-
lin su pavietu, panieka!“ Pa-
sakius prakalbą Krzyżanovs-
kiui, vienam iš vadovų ir pa-
grasius: „my jeszcze raz pryj-
dem, ale tohdy krow bude sia-
liła!“ (mes dar atvyksim, bet
tuomet bus kraujo praliejimas!)
minia išsiskirstė.

Agitacija rusinų prieš lenkų
bajoriją ir inteligentiją rytinėj
Galicijoje priima baugius žen-
klus, o valdžia labiausiai sujudu-
siuose pavietuose — Podhajeu,
Zbarazo ir Gorodenkos — už-
manė jau karės padėjimą ap-
skelbti. *Jureivis.*

Politiszkos žinios.

Jungtinės Valstijos.
Amerikos Jungtinių Valstijų
Kongresas Washingtonė pėt-
nyčioj priėmė rezoliuciją, ku-
rioje, protestuojama prieš zy-
dų muštynes Rusijoje. Rezo-
liucija taip skamba:

„Jungtinių Valstijų visuo-
menė su pasibaisėjimu priima
žinias apie žydų skerdynes Ru-
sijoje, kilusias dėl jų tikėjimo
ir rasos. Amerikos visuomenė
išreiškia širdingas simpatijas
persekiojamiems žydams“.

Senatui tą rezoliuciją prida-
vė senatorius McLawrin iš
Mississippi valstijos ir įneši-
mas tapo priimtas be debatų.
Paskui žemasis Butas taipgi
priėmė be debatų. Reikia tik,
kad pasirašytų prezidentas.
Bet šis gatavas atsisakyti dėl-

to, kad Amerika ne pirmutinė
tame dalyke pakėlė balsą: pir-
miau apie tai kalbėjo Anglijos
parlamentas... Mat ir čia A-
merikai reikia pirmybės. Iš
žmonių kraujo valdžios daro
sau garbę. Kapitalistų konku-
rencija apsieiškia ir gailesty-
je...

Pagalios prez. Roozeveltas
pasirasė po minėtąją rezoliuci-
ją. Bus ji tuojaus valdiškai
apgaranta, tik tame nutarime
nėra paminėta, ar ir Maskoli-
jos valdžiai ji bus pridota.

Japonija Korėjos minis-
terius areštuoja. Korėjos šos
tapyleje Seul'e arštavo vice-
ministerį vidaus dalykų Li-
Pon-Gran, vice-ministerį cie-
soriaus dvaro, Min-Siką, vieną
jauharą ir 130 kitų dignito-
rių. Jie visi areštuoti kaipo
suokabininkai, turį tikslą —
prašalinti iš Korėjos Japoni-
jos įtakmę ir sutverti nepri-
klausomą administraciją. Tas
suokabinis esąs organizuotas su
pagalba maskolių.

Maskolijos revoliucija.

Pagalios valdžia pradeda
nusileisti. Ministeriai apleidžia
savo vėtas. Goremikinas, mi-
nisterių pirmsėdis, kietai lai-
kėsis nelisilaikė ir pasidavė į
dimisiją. Duma butinai sten-
giasi iš savo tarpo sutvert mi-
nisteriją. Ir caras jau nesipur-
to prieš tai...

Duma išreiškė simpatiją ka-
riumenės judėjimui. Šią sąvai-
rę apsieiškė naujų kariume-
nės pulkų nepaklusnumas.
Gvardijos grenadieriai juda.
Jelizavėtpolyj dviejų pulkų
kareiviai atsisakė šauti į strei-
kininkus. Kalugoje visas 9-ta-
sis pėkštinkų pulkas atsisakė
tamauti patol, pakol nebus
paliuosuotos iš arešto dvi rotos
kareivių, atsisakiusių šauti į
susiriakusius darbininkus; su
kilusieji kareiviai ramiai lau-
kia išpildinant jų reikalavimą.
Dumos atstovas popas Afana-
sjev šaukia kazokus, kad pa-

liautų buvę Rusijos nelaimė ir
prisidėtų prie visų žmonių, ko-
vojančių už liuosybę.

Bet ypatingas carui smugis
— tai jo pirmutinis, geriausio
Preobražensko gvardijos pul-
ko sukilimas. Tas pulkas turė-
jo savo susirinkimą, kur tapo
priimta rezoliucija, kurios tu-
rinys taip skamba: mes dau-
giau neisime į pagelbą polici-
jai, neisime prieš savo tėvus ir
brolius“. Tas caro gvardijos
pasielgimas baisiai nugązdino
ir įsiutino carą. Jis tuojaus
numetė to pulko mandieras,
ką dėvedavo per puikiausias
iškilmes, ir smarkiai išpeikė
vyresniuosius. Tas atsitikimas
tai yra kaipi atkartojimas
Prancuzų revoliucijos atsitiki-
mo, kuomet prieš paimsiant
Bastiliją prie sukilėlių pary-
žiečių prisidėjo karaliaus gvar-
dija priešais monarchiją.

Be to, caro rumų sargas Tre-
povas pasergėjęs, buk caro
tarnai abejotini, ir visi jie ta-
po pakeisti maneliukais ir to-
toriais, nesuprantančiais mas-
koliskos kalbos, kad su agita-
cija nieks neprieitų.

Prie to viso, gali sakyti, ne-
paprasto judėjimo (nes kariu-
menė sujodus nepaprastai), ei-
na smarkyn ir „paprastasis“
revoliucionierių bruzdėjimas,
terroristų bombų sproginiai į
policiją ir šiaip į višininikus
įvairiose vietose tankiau atsi-
tinka.

Jurių kareiviai juda. Naujai
sukilo Laisvanorių laivyno lai-
vas „Niznyj Novgorod“.

Juodoji šimtinė rengia nau-
jas žydų skerdynes. Dono pro-
vincijoje mieste Uzovske pa-
sklido gandas, kad žydai cerk-
vėje sudraskę puikų stebuk-
lingą Dievo motinos paveik-
lą, ir užtai buvo rengiama zy-
dų muštynė. Bet policija (?)
persitikrinusi, kad paveikslą
sudraskę tyčia patys „rusai
patrijotai“, su tikslu iššaukti
žydų skerdynes. Tuo mislija
atitraukę žmones nuo revo-
liucijos!

Eina gandas, kad дума su-
organizuos savo kariumenę iš-
tų sukilusių pulkų, jei pati
valdžia nenusileis.

Išz Amerikos.

Ir Amerika ne visur
greita...

Darbininkų sąjunga paga-
liaus įvedė į gyvenimą tiesą,
pagal kurią darbininkas, su-
žeistas prie darbo, gali pats,
arba jo tėvai — jeigu jis neže-
nots, — skusti darbdavį į teismą
ir atjieškot atlyginimą už su-
žeidimą, nežiurint ant to, kad
ir pats darbininkas būtų tame
kaltas. Jeigu:gi kaltė bus iš-
blogos apžiūros ir įtaisos fab-
rikanto, tai už tai jis atsako
prieš vyriausybę. Apie tai
spręs ne teisėjas, o tik prisie-
kusiųjų teismas. — Tą tiesą į-
vykiuti norėjo geležinkelių
unija jau 1885 m. ir ikiol bu-
vo judinama vis veltui. Tik
dabar senatoriui La Follette
pasidarbavus, tapo išpildytas
visų darbininkų troškimas.

Imigracijos klausimas.

Projektas įstatymo, apsū-
kinančio imigraciją, apie ką
jau minėjom, buvo senato pri-
imtas, bet atstovų susirinkimas
(kongresas) jo nepriėmė. Penk-
dolerinis lokestis, kurį būtų
turėję mokėti įėjusieji į Ame-
riką, numuštas tapo ant 2 dol.
Teip pat išbrauktas punktas
apie ateivių išsilavinimo laips-
nį. Vienok tapo išrinkta ko-
misija, susidedanti iš dviejų
senatorių, trijų kongresinių
(kongresmonų) ir 2 pažymių
piliečių, — kuri turės gerai iš-
tirti imigracijos dalykus ir
savo pasargas ir įnešimus pri-
duoti busiamam kongresui.
Toku budu vel tas klausimas
eis ant apsvartymų. Kongre-
siniai Bennet ir Bartholdt sta-
čiai tvirtina, kad senatas ypa-
tingai norėjęs aprubežiuot Ru-
sijos, Vengrijos ir Italijos at-
eivystę.

Busimas prezidentas ir trustai.

Demokratų partija Indianos valstybėj, (kur ji yra gana galinga) jau kelios savaitės atgal pradėjo agituot už W. J. Bryan, kurį nori išrinkti Jungtinių Valstijų prezidentu, kurio rinkimas bus 1908 m. Wisconsin demokratai teip-pat išsireiškė už Bryan'ą.

Šitasai Bryan dabar Europoje, ir nuvažiuo į Norvegiją ant karaliaus Hakono karunačijos. Jis čia žurnalistų šnekin-tas aštriai išsitarė priešais trustus. „Visoki trustai ir monopoliai—sako jis—turi but panaikinti su šaknim ir šakom! Tai visai nėra radikališka doktrina. Jungtinių Valstijų žmonės to nori butinai”.

Nėra abejonės, kad demokratai busimuose prezidento rinkimuose ims viršų ant republikonų, nes žmonės ištikrobiaurisi trustais. Bet jų panakinimas yra tai nesuomone ir gyva svajonė. Iš-kirstyk juos į atskiras kompanijas, po kiek metų tosios vėl sueis į trustus ir tt., ir teip bus tolei, kol išdirbystės įrankiai nepereis į visuomenės savastį iš privatiškų rankų.

Angliakasių streikas Ohioj baigiasi.

Wheeling, W. Va. 27 d. berzelio buvo konferencija angliakasių su anglių savininkais. Angliakasiai sutiko su algos didumu, kokį nusprendė Lorain Coal and Dock Co., o kiti darbdaviai padavė savo išlygas. Abudu įnešimu paduota tam tikrai komisijai nuspręsti, ir matomai bus viskas sutaikyta ir streikas jau gali sakt pasibaigęs.

Abelnai, angliakasiai nieko neišlėšė, kad ir kiek pakelta alga, tai negreit tas atpildys streiko laiką, už kurį nieks ne-uzmokės.

Isz lietuviszka dirvu Amerikoje

Philadelphia, Pa. Drg. Žagaras Pennsylvanijoje. Šiuomi pranešam Pennsylvanijos ir susiedinių valstijų lietuviams darbininkams, kad draugas Žagaras-atstovas Lietuvos Socijaldemokratų Partijos—atkeliavo Pennsylvanijos valstijon su tikslu apkelti visus didesnes ir mažesnes lietuvių sodybas. Drg. Ž. bėgyje savo kelionės laikys pranešimus ant temos „Lietuvos darbininkai ir revoliucija”.

Dabar, kada revoliucija Lietuvoje ir visuose Rusijos kraštuose vėla iš naujo pradeda liepsnotis, reikia ir mums prie jos prisidėti iš visų pajėgų, kas tik kuom galim. Reikia subrukti darbuotis rinkimu aukų, reikia ir mums patiems patapti tikrais Lietuvos revoliucijiniaiis sunais, reikia prisiručti mums pačius save, kad mokėtume sutikti ateinančią naują Lietuvoje tarką.

Drg. Žagaras pradės savo pasiuntenybę nuo Philadelphia. Todėl šių apygardų ir atstesnių vietovių lietuviams malonės parengti susirinkimus, kur drg. Žagaras mielai aplankys ir padės vietiniams darbininkams pastumėti revoliucijos ir socializmo agitacijos. Susirašyti su drg. Žagaru galima šiuo adresu:

A. Žagaras
412 Siegel str.
Philadelphia, Pa.

New Britain, Conn. Lietuvių Neprigulmingas Ukėsų Kliubas ant savo susirinkimo paskyrė iš kasos \$25.00 revoliucijos reikalams ir geros valios sąnariai sumetė \$7.45; viso \$32.45, kuriuos skiriam Lietuvos Soc. Dem. Partijai, nes tik ta viena partija daugiausiai varo revoliucijinę agitaciją pirmyn tarpe Lietuvos vagdiėnių ir statydami patį save ant didžiausio pavojaus, dirba kiek galedami dėl labo

mūsų tėvynės. Taigi ir mes broliai prisidėkim, kad greičiau nugalabiti, tą kirminą, kuris stipdamas drasko tą lizdą, kuriame mes nors vargin-gai, bet meiliai tapome išauklėti. Delto dabar patįs negaledami apgynime stoti, tai nors po kelis centus ant to pašveskime. Su gerais velinimais dėl Lietuvos revoliucijonierių.

L. N. U. Kliubo

Prez. Jonas J. Gerdauskas.

Wilmington, Del. Wilmingtono lietuviams pradeda judintis tautiškai, Nuo 16 d. liepos 1905 m. suitverė draugystė šv. Kazimiero, pagelbinė; ji priguli ir prie S. L. A. Sąnarių turi 46. Mėnesinė mokestis 50 centų. Dr-tė vidutiniškai stovi. Yra ir kliubas Karaliaus Gedimino kuris pardavinėja svaiginančius gėrymus. Sąnarių turi 45. Jo vieta 400 West Front str. Čia lietuvių labai mažai yra, bet anglai pripažįta už gerus žmones. Superintendent Diamond State Frounder Co. reikalauja lietuvių darbininkų molderių ir kitokių darbininkų. Kurie norite darbus gauti galite dasizinti per gromatą ant šio adreso:

V. P. Dovidaitis,
1112 Labdell str.
Wilmington, Del.

Nebijokite, ne ant streiko. Delto, kad darbai gerai eina geležies išdirbinyčiose.

M. M. Dovidaitis.

Worcester, Mass. Birželio 24 d. (nedėlio) susirinko lietuvių burelis pasilinksminti pasiviešėti ant Jono Tamkaus varduvių pas lietuvių farmerį M. P. Žostantą, Dupais ave. Nors mes čia ramiai linksmimės ir kalbėjomės apie įvairius reikalus, bet mūsų tėvynėj Lietuvoj graudu ir liudna—ašaros ir kraujas mūsų brolių karžygių klanais teką, nuo to budelio caro baisaus kraują-geringas valdzios. Mes gyve-

nam šioj svetimoj šalyj ramiai ir linksmai, o mūsų broliai tautiečiai lietuviams ašaras, kraują lieja, gyvastis stato už laisvę mūsų mielos tėvynės Lietuvos. Kalbėdami apie įvairius reikalus, neužmiršom nė revoliucijos. Man užma-rus parinkti aukų revoliucijos sušelpimui, paaiškinus apie revoliucijos bėgį, perėjus per susirinkusius, tapo surinkta \$2.20 kuriuos skiriam kovojančiam L. S. D. P. Aukavo šie: V. Narijauckas \$100, J. Tamkus, M. P. Žastautas, J. Starkus ir A. Pileckis po 25c.; A. Sviderckas ir A. Vaitkiutė po 10c.. Kad nebut išsivadę fanatikų (karštųjų „krikščionių”, kun. Jakščio pasekėjų), but dar daugiau surinkta. Kurie aukavo, nors po mažai, tai matyt, kad parodo meilę brolių-karžygių ir nesidrovi jais.

Aš čia (Worcesterj) nelabai seniai gyvenu, ale kaip patyriau, labai daug dar čia yra tamsių ir nesusipratusių lietuvių. Karštai labai reiktų darbuotis susipratusiems, aš šviestiesnius, kad tamsiuosius atvers-ti ant susipratimo ir šviesos...

But čia jau gal seniai lietuviams susipratę ir apsišvietime ant augštesnio laipsnio stovėję, negu dabar, kad ne vietinis dvasiškas „piemenėlis” (kun. Jakštys): jis mat nori, kad avelės but konotamsiausios ir jaukiausias, tad jis galėtų dar storesnę vilną kirpti... Stengesi per pamokslus, kaip galedams, „su dvasia šventa iš savo lupų” (teip jisai sako) avelės „ganyti”: liepia saugotis sueiti su aš šviestiesniais—jie „bedieviai” esą; liepia saugotis imti bedieviškus raštus ir knygutes skaityti, grasina labai prigulėti į tokias draugystes, kurios nesidengia šventu vardu, nes jos esą, platina bedievystę, duoda skaityti bedieviškus raštus. Liepia neimti dalinamų raštų, — nes jie esą, veda prie paklydimos.

Kun. Jakštys mokina savo aveles kariauti su paklydusiais bedieviais, dalytojais raštų: liepia prisijuosti kardą prie šono, turet šautuvą, parako ir kulkų; pasitaikius piktai dvasiai, („bedieviui“, raštų dalytojui) šaut į akis... Dievas prisakė: „myleki artymą savo kaipo pats save“, jis (Jakštys) kaipo Dievo įpėdinis, ar pildo tą Dievo prisakymą?! Vietoj aveles mokyti doros, apšvietimo, meilės artymo — mokina apsiširuoti ginklais ir šaudytis viens kitą!... Galėčiau daugel svarbesnių faktų daro dyti ir, išskelbti visuomeniai. Ale gal jau patyrė ir žino visuomenė apie Jakštį iš pirmesnių žinių, tilpusių laikraščiuos.

Broliai tautiečiai lietuviai,
Pabuskim iš snaudulio kieto,
Praverkim užmerktas akis,
Pažvelkim į šonus visi,
Išvysim jog reik mums
Į darbą jau stoti karštai!...

Aukautojas
V. M. N.

Kaip atsiliko seimas S. L. R. K. A.

Newark, N. J. 26. VI. 06.
Berzelio 19 d. apie 8 val. vakare vietinė kuopa „S.L.R.K.A.“ atlošė teatrą „Šv. Kazimieras“. Atlošė gana silpnai, suterštoj kalbėj. Tiesą sakant, patsai veikalas visai netikęs perstatymui. Belošiant, vietinis kun. Staknevičius švaistėsi ant scenos be jokios rolės, turbuti jis norėjo atzeukliti šv. Kazimierą.

Koncertas visai nenusisekė; blogai, kaip gal buti, žemiaus kritikos.

Antrą dieną, tu yra seredos vakarą, buvo prakalbos tokios kokių aš kaip gyvas neesmiu girdėjas. Vietinis kun. Staknevičius perstatė kalbėtojus. Kalbėjo net 7 ypatos. Visi kalbėjo vienodai, vienas kitą išgirdami. Iš Shenandoaho vaitas gyrė kun. Miluką, kad

ji pastatė vaitą, kun. Staknevičius vaitą gyrė, kad labai puikiai kalbėjo. „Žvaigždės“ redaktorka savo kalboj išgyrė visus kunigus, sake: kunigai tai yra stulpai civilizacijos ir tt. Kun. Staknevičius išgyrė redaktorką už tokią puikią kalbą, — sako: „aš tikejau, kad ji daug žino, nes yra mokyta moteriškė“...

Kai-kuriuos kunigai pastatė kalbėt delto, kad gautų pasi juokti. Kaip Valiukonis iš Duryea'jos kalbėjo, tai kunigai pilvus sustemę juokėsi. Žinoma, tasai žmogelis nežinojo apie ką kalbą. Mat kunigams gražu, kad kas nieko nežino ir kalba.

Ponas Radzevičius kalbėjo, kad tautiečiai prieš rymionus turi nusilenkti ligi pačiai žemei; net parodė kaip. Teip gi vienas buvo perstatytas, kad „iš barzdos bėikas krės“. Bet tos jo baikos mažai ką suprantamos. Visi kalbėjo apie Newarko moteris, gėrėdamiesi...

Paskutinis buvo kalbėtojas kun. Antanas Milukas iš Shenandoah, Pa. Perstatytojas sakė, jog tai viens iš geriausių. Todėl apie jį daugiausia ir aprašysiu. M. sako: visi kalbėtojai ragino visus rašytis prie Susivienijimo L.R.K.A. Bet aš ant to nesutinku. Aš nenoriu, kad visi rašytųsi prie mūsų Susivienijimo, ypatingai kokios tų botos, kurias vyrai priešeria nevirsa dešra, paskui atsistoja gumbas, apsirgę numiršta. Aš... Aš noriu, kad jaunos, gražios merginos ir jauni gražūs vyrai rašytųsi prie Susiv.; jok mums aitvaras pinigų neatneša, mums reikia pinigų“. Toliaus pradėjo kalbėt apie Shenandoaho džiarijos bobas, pradėjo visokiais žodžiais niekėti, kaip tai: „pažliugėlės“, „išpurtėlės“, „supuvelės“... Teip-pat ir vyrus. Visą dzeriją patidavė socialistams. Tai toks tas Shenandoah'rio „lietuviškos sostapi- lės“ kalbėtojas. Jeigu jam

lietuviai niekveičiai, tai ko jis prie jų prikibęs? Negana, ką Shenandoaho lietuvius išniekino, bet priežiurėkite, kaip jis išniekino visus. Sako toliaus: „Aš nesitikejau, kad pas jus Newark, koki šiaučiukai susitars ir vaginės nuo jų pinigų, bet čia kitaip atsitiko. Savogę nuo jų pinigų, pripirko revolverių, ir išsiuntė į Lietuvą žmones šaudyti“.

Tai matot, mūsų suvienytų draugysčių ir kuopų komitetą išvadino vagimis! O kadangi draugystės komitetą išrinko ir pridavė jam pinigų, tai ir jos yra vagys. Pagal Miluko kamandą Newarko draugystės butų vagių lizdas. Toliaus sako: „tę Lietuvoj ir čia, Amerike, susidarę bandos (!?) socialistų, daugiausia koki gi harukai, latrukai, šeškai, vagys“...

Teip tai išvadino kovotojus už laisvę... Turbuti caras suteiks gerą orderį už tokį garsinimą. Juk socialistai kun. Milukui nieko blogo nepadarė. Iš to matyt, kad kun. Milukas yra ištikimas caro bernas...

Baigiant kalbą, įnešė, kad padaryti kolektą sušelpimui Lietuvos. Paskui pradėjo mirkėiot akimis, kad ant seserų namo. Veliau pradėjo rėkti, kad uždarytų duris. Žmones sustojo, daugumas mislijo, kad Milukas bėgs per duris. Vieni šepčiojo, kad reikėtų risti, kiti sakė reikią daktaro, tretis sakė reikia duoti Broomo selser... Bet niekas durų neuždarė. Pradėjo lakstyti po sceną jieškoti skrybėlės ir rėkti, kad socialistai jam pabėgs... Vos „Žvaigždės“ redaktorka dasiprotėjo, ko jam reikia, pradėjo eiti per žmones, rinkdama centus — viskas aptilo, ir žmonės susėdo ant savo vietų.

Su tuomi viskas užsibaigė.
Šiaučiukas.

Skolingi ir kurių laikas pasibaigė už laikraštį V.L. malonėkite užsimokėti.

Laiszkas politiszkojo prasikaltelio.

Draugai Zietuviai! Aš Jusų draugas prasikaltau Rusijoje politiškai, tai nebegalėjau Zietuvoj buti, ba atsirado daug šnipų ir išdavikų, kurie mane norėjo pagauti iš ištauskinti į S.beriją. Tai aš iškeliavau į Ameriką, kur dabar ir bunu...

Mieli draugai ir broliai lietuviai! Mūsų draugai Zietuvoje nesigailėjo savo kraujo, guldė savo galvas už visuomenės gerovę, už darbininkų palengvinimą; kad ir per kraują, kad ir per kalėjimus, ale šiek tiek pagerinta ir iškovota. Daugelis jūsų pasako: Ką jūs gero padarėt, kad Rusioj buntas arba revoliucija įvyko? Mieli lietuviai, ak jūs patįs gerai žinote, kad pirmiaus Rusioj neleido nė pasimelsti savo prigimtoj kalboj, neleido knygas skaityti — plėšė jas iš nagų; uždarinėjo bažnyčias... O dabar šiek-tiek palengvino, nebeplėšia knygų, nebeatiminėja bažnyčių; tolesnei, darbininkams fabrikuose sutrumpintas darbo laikas, pakelta užmokestis; teip-pat ir tiems darbininkams, kurie dirba dvaruose šiek-tiek palengvintas gyvenimas ir žmogų pradėjo nelaikyti šunies vietoj. Tai gerai matomas daiktas, kad Rusijos revoliucija palengvino žmones; per revoliuciją caras išdavė konstituciją ir buvo suminkštėjęs, kaipo vaškas šiltoj vietoj, ale kaip revoliucija susilpnėjo, tai caras ir vėla pradėjo kietėti kaip akmuo.

Taigi, broliai, padėkite ir jūs kuo galit tiems mūsų broliams, kovojantiems už mūsų tėvynės laisvę ir už darbininkų palengvinimą, neapleisdami ir čia, Amerikoje, mūsų visuomeniškus reikalus. Tikinosi kad aš ir čia, Amerikoje, budamas galėsiu su jumis darbuotis labai darbininkų ir lietuvių.

Zinkiu Jums laimės,
Aleksandra Lukštinskis,
Philad'a, Pa. 409 N. 24-th str.

Prėrijose.

Parašė Knut Hamsun.
Vertė A. L...is.

(Tasė.)

Kas nedalyvavo tokiuos darbininkų burelio atsisveikiniuose, tam sunku net perstatyti sau, koks baisus tokiuose atsitikimuose įvyksta girtavimas. Kadangi kiekvienas iš eilės stato savo žygį, tai išpuola po 20 stiklų ant burnos. Klystų vienok tas, kurs manytų, kad tuo ir pasibaigia: tarp mūsų buvo ir tokių džentelmenų, kurie norėjo statyti ir mokėjo už 5 žygius! Tegul dievai myli šeimyninką, jeigu tas panašius iššokimus bandytų suvaldyti: jį tuojau išblokštų iš už šinkstaliu. Tokia vasaros uždariautojų gauja naikina visą, kas tik jai ant kelio pareina. Jau po penkto kaušo ji užkūria savo valdžią ir nuo tos valandos valdo visus ir viską. Vietinė policija silpna, niekas kitas jai nepasilieka tuomet daryti, kaip tik bičiuliautis ir gerti drauge su besilinksmiančiais darbininkais, ką ji iš tikrųjų ir daro. Mažiausiai dvi pari tęsiasi girtuokliavimas, kortavimas, peštynės, riks mas...

Tarp savęs su kits-kitu buvome labai mandagūs. Per vasarą, zinoma, visai atsieidavo su tuo mūsų besimylėjimu, bet dabar, atsisveikinant, visa buvo užmiršta. Juo daugiau gerėme, juo mūsų širdis labiau minkštėjo, juo labiau kits-kitą vaišino iki vos-vos ant kojų stengėme pastovėti, sujūdinti jausmuose blizkėmės kits-kitam į glėbį...

Virėjas, senas, kuprotas žmogelis, kalbą moterišku balsu ir be jokių ant veido žolmenų, čiandėdamas ir žakėdamas prisipažino man, kad ir jis esąs norvegas, tik slepėsis su tuo iki šiol dėlto, kad yankė.*)

*) Yankee — uzvardis Naujos Anglijos valstiečio, bet tankiai yankėmis vadina apskritai visus čiagičius amerikiečius. — Vert.

abelnai norvegus niekiną. Tankiai girdejęs, kaip pietų laike kalbėdavau apie jį su anuo norvegu iš Valdres, supratęs kiekvieną žodį, bet dabar, vage, tegul visa tatau busią užmiršta, nes abudu esava šaunų vyrukai. Ir jis esąs „gimęs iš šaunių senos Norvegijos sunų“ Iovoje, liepos 22 dieną 1845 metuose. Todėl, esą, turiva buti draugais ir sėbrais, pakolaik mūsų lupose skamba norvegų kalba. Susikabinę į glėbį, bučiavomės ir prisiekėme pasilikti draugais iki grabo lentos. Teisybę pasakius, visi mes kabinėjomės kits-kitam ant kaklo, glėbiavomės, vos-vos nesmaugdami kits-kitą savo geležiniuose glėbiuose, ir šokome iš džiaugsmo.

Paprastai prasidėdavo klausimu: — Ką dabar išgersime? Po plynių! Čia nieko atsakomo nėra!.. jįškokime geresnio gėralo! — ir lindome patį už šinkstaliu, jįškodami kėnors geresnio! Ėmėme tatau nuo augščiausios lentynos, su gražiausiomis etiketomis butelius, kurie ten stovėjo sustatyti ypatingai papuošimui gertuvės, pilstėme iš jų skystimą geriausiems savo draugams, gerėme patį ir mokėjome už tatau neapsakomas kainas.

Evans buvo niekiausias. Paskutiniai jo šilkų marškiniai buvo pavirtę į skudurus, šviesesni jų dažai nuo saulės ir lytaus buvo visai nuplukę, rankovės nuplyšę. Iškilmingai pareikalavo jis savo žygio statyti. Rodėsi, jis butų valdytoju viso šinkio, — e! viso pasaulio! Už statomą žygį paprastai mokėjome po tris apkritus dolerius. Evans paklausė, ar negalėtų gauti keletą žygių statyti po šešis dolerius kiekvieną.

— Toje kiaulideje nieko nėra verto tų, kurių draugystėje dabar esmu! — kalbėjo Evans.

Butent tuomet tai ir važia-

vo žemyu anos ypatingos bonkos nuo augštutinių lentynų.

Su nepaprastu širdingumu nutempė mane į šalį ir ėmė įkalbinėti, kad važiuočiau su juo į Wisconsin'o valstijos girias, kur per žiemą kirstumėm medžias malkoms. Kaip tik apsirupinsias naujais marškiniais, pora kelinių ir keleta naujų apysakų, leisiasis į girias — pasakojo man — ir ten pasiliksiąs iki pavasario. Tuo met vel jįškosias sau darbo prėrijose. Teip jau gyvenąs. Nuo dvylikos metų savo laiką dalinąs tarp girios ir prėrijų, ir prie to teip jau pripratęs, kad dabar viskas pats per save tomis vėžemis ir einąs.

Kada vienok paklausiau, kas jį ant to kelio pastumėjo, atsakė man neilga, gailinga istorija — kaip paprastai girti daro — bet vienui-vienu žodžiu: — Aplinkybės!

— Kokios? — paklausiau.

— Aplinkybės! — atkartoj. Nieko daugiau iš jo neišgavau.

Truputį vėliau, vakare, mačiau jį šaliniame kambaryje drauge su kitais belošiantį kaulukais. Evans vis pralošė. Buvo truputį girtas. Man įėjus, parodė keletą popierinių.

— Pinigų da turiu, žiurėk! — šukterėjo.

Tuli prikalbinėjo jį paliauti lošą; vienas jo tautietis, airys, vardu O'Brien, patėmijo jam, kad pinigai, vage, busią jam reikalingi kelionei. Evans supyko.

— Ne, kelionei tu turėsi man paskoliti! — tarė.

O'Brien atsakė, kad pinigų jam neskolysias, ir išėjo.

Tas Evansą suerzino. Pastatė visa, kiek turėjo, ir pralošė. Priėmė tą visai ramiai. Užsirikė cigarą ir, šypsodamasis, atsiliepė j mane:

— O tu, ar paskolysi man kelionei?

(Da bus.)

Manymas kompaniju apie angliakasius.

Mislina, kad jie apleis uniją ir neišlaimės tą, ką reikalauja.

Girdima, kad savininkai kietųjų angliakasyklų, kurie dar parašė kontraktą ant 3 metų, turį viltį, buk šiuo laiku turės mažai ergelio ant savo viską pastatyt ir atsisakyt nuo padidavimo mokesties ir trumpesnių valandų darbo.

Tulas savininkas sakė: „unijistai turi kontraktą ant 3 metų todėl nepaisys ant užsimokejimo mėnesinis doklės, skaitlius sąnarių sumažės ir kada 3 metai sueis, vel visi grįš prie unijos, a tada unija nebus geram padėjime išėiti ant streiko, kadangi mažai pinigų bus kasoj.

„Ką jūs darytumet, jei sąnariai neapleistų uniją ir dručiai jos laikytųsi, kad sąnariai mokės savo mėnesinę ir unija susidrutintų?“

Savininkas ant to pakratė galvą ir tarė: „Tai yra kitoks dalykas, nes darbininkai to ne padarys, jie greičiaus apleis uniją, kaip augščiaus minėjau o po 3 metų, kada pareikalaus padidavimo mokesties ir 8 val. darbo, tada nebus padėjime tą išlaimėti“.

Šis aprašymas yra svarbus aprašymas dalykas dėl kiekvieno darbininko kurs gerai turi šitą dalyką apsvarstyti, kadangi parodo ką savininkai kasyklų mislina.

Mes norim paklaust darbininkų ar savininkas kasyklų kalba tiesą? Ar apleisit uniją, kuri jau tiek gero jums atnešė? Ar mokėsit mėnesinę duoklę? Ar atsisakysite atsilankyti ant iusirinkimų? Žodžiu, ar laikysitės unijos pnr tekančius 3 metus, idant neduot progos savininkams kasyklų sugadinti jūsų butį?

Lietuviu tauta

senoveje ir sziaudien.

Parašė J. Šliupas M. D.

TOMAS ANTRAS

(Tęsa.)

Prie Kazimiero va'dai su vokiečių zokonu Prusuose pasibaigė. Miestai, per zokoną neretai skriaudžiami, ėmė kelti galvas prieš priespaudą ir 1440 m. Elbingoje sutarė didelę bendrovę, prie kurios prisidėjo daug ponų, kurie nekentė zokono,—tai buvo teip vad. „driežų susivienijimas“. Pamarių ir Prusų miesčionys apskelbė karę zokonui ir vienlaik per pasiuntinius prisišlė Kazimierui. Ponams sutinkant, karalius priėmė propoziciją ir kilo karė tarp Lenkijos bei zokono 1454 m., kuri traukėsi per 12 metų. Lenkai pasiliko sumušti pas Choinicus, kur 5.000 Lietuvių kariavo po vada Olechnos Sudimanto, kurs drauge su Jurgiu Vollu išgelbėjo Kazimierui gyvastį. Dėl lenkiškų ponų patraukimo karalius priverstas buvo šlėktai duoti naujas privilegijas — Nešaviškį statutą (1454 m.). Bet netvarka traukėsi toliaus. Nakieliškis kaštelionas, Vlodko iš Domabožo, antpuolė ant pirklybos laivų, rubavojo žemionis, plėšė bažnytinius lobius. Pačioje Lenkijoje karės laike įvyko vagystės ir plėšimai, teip, kad Krokuvos magistratas priverstas buvo pakardinti du kanauninku Krokuvos kapitulos už vagišiavimą — Turskį ir Gnojenskį! Didelių mušių karėje neįvyko, bet už tai buvo didelė daugybė kovelių, apgulimai pylių ir miestų. Prusijos miestai daug gelbėjo karėje prieš zokoną, ypačiai atsižymėjo Gedana, kuri su savu laivynu neleido Vidžemio zokonui siųsti pagelbą. Lenkai sako kad Lietuviai nedaug dalyvais tebuvę toj karėj, bet tai nėra teisybė.

Po pralošos pas Choinicus, Lietuva pasiuntė Lenkams 5.000 raitelių ir 3.000 Totorių po vada Jono Chadkevyčiaus, Vytebsko atstovo, ir 80 000 raudonųjų auksinų. Be to, dar 1455 m. ėmė Klaipe'dį ir nudegino. Rod, magnatai nenorėjo dėl Lenkų bulves iš ugnies keptas išgauti, ypačiai Jonas Goztautas nekentė, kam Lietuva tapo įtraukta į prusiškąją karę, jam rūpėjo atgauti nuo Lenkų Volyniją ir Podoliją. Olechna Sudimantas, sugijęs iš kryžievių nevalės, į kurią pateko gelbėdamas Kazimierą pas Choinicus, teip pat Jurgis kunigaikštis Ostrogskis, parėmė Goztauto pastangas. Jie tad susibarė, 1456 m., pasiuntė Mikalojų Nemyrą į Lečycą pas karalių, reikalaudami, kad jis grįžtų į Lietuvą ir atgautų Podoliją bei Volyniją. Kazimieras nedavė jokio atsakymo, todėl Lietuvoje rinkosi tuntai dėl paglemžimo pylių Podolijos ir Volynijos, kam Lenkai stengėsi už akių užbėgti, prisaikindami storastas ant viernumo Lenkijai ir jos karaliui. Lietuviai gi rengėsi arba gauti tas provincijas arba apsirinkti kitą didį kunigaikštį, ir sunaikinti uniją. Bet karaliaus puse laikė Trakų vaivada Mantvydas ir daugelis kitų lietuviškų magnatų, kaip Vilniaus vyskupas Mikalojus Dzieržgavyčius. Nestebėtina bus, kad karaliui pribuvus į Vilnių, oppozicija neišdrįso pasipriešinti jam ir net žadėjo pagelbą dėl prusiškės karės; žinoma senas Goztautas tužo, bet karalius jau daug ant jo nepaisė. Lietuviai reikalavo, kad Lenkai patys savo karės paneštų kaštus, ir 1459 m. jų paslai Piotrkovo seime geidavo dėl Lietuvos

Tykocino bei Vengravo su jų žemėmis kaipo atlyginimą už karės kaštus, teip gi grąžinimo Podolijos ir Volynijos. Karalius liepė paslam nutilti. Veikiai potam mirė pats Vilniaus vaivada Jonas Goztautas, ir tokiu budu pasibaigė tos kliutys... Negana to. Mirus Goztautui, neužilgo sugrįžo į Lietuvą išguitinis Aleksandras Čartoryskis, užmušėjas d. kunigaikščio Zygmanto, kurs nuo 1456 m. buvo begyvenęs Pleskavoje kaip vadas respublikos armijos. 1460 m. ant seimo liet. Brasčiuose Lietuviai panaujino klausimą apie atsirubežiavimą su Lenkija, bet Kazimieras atidėjo dalyką ant toliaus, liepdamas vien rinkti subsidijas Lenkams dėl prusiškės karės!! Kad 1461 m. Vilniaus seimas reikalavo, kad Kazimieras, negalėdamas vienval gyventi Lietuvoje, paskirtų savo atstovų kunigaikštį Simaną Olelkavyčių, kurs bent sutvarkintų naminius reikalus, karalius reikalavimą atmetė, įsakė naują rekrutavimą dėl prusiškės karės, ir seimą pertraukęs iškako į Lenkiją. 1462 m. Lietuvių ir Tutorių tuntai, po vada Alberto Górschio, Prusuose nesųkį apsidengė garbe savo narsumu. Mušyje pas Žarnovicus atsižymėjo Jasienskis, ėion krito 2000 vokiečių drauge su savo vadu Pr. v. Runeck, 600 tapė paimta į nevalę. „Narsiausiai buvo kovęsi lietuviški Tutoriai, tie patys, kurie teipgi smurtųjį Šombergį tą metą atgal atmušo, kada jis buvo pasidrasinęs Nešavoje pagauti pačią karalienę. Grobiu apsisunkinę, karališkiai su džiangsmu įtraukė į Gedaną.“ (Kotzebuje). Teip gi per Žemaitiją Lietuviai nepavėlyjo zokonui siuntinėti savo kariumenę iš Vidžemio į Prusiją; teip sykį jie nukovė 700 vokiškų jotininkų, traukiančių iš Vidžiamio, pas Palangą, vasaryj 1466 m.

Galiaus zokono spēkos išsėkė. „Prasidedant karei Prusija skaitė 21.000 kairių, dabar tiktai dar 3.000, o ir tie patys buvo tušti. Daugelis miestų gulėjo pelenuose, laukai dirvonais, 119 bažnyčių griuvėsiuose, kitos apipustėjusios. Užmuštiejie lenkai netapė suskaiityti, bet 85 000 samdininkų papluko kraujuose už karalių. Zokono kariumenė, savo didžiausiame drutume, išnešė 71.000 vyrų, dabar tiktai dar 1.700. Tukstančiai praukautų burų ne tapė skaiityti. Iš 15.000 apmokamų Gedanos kareivių likę buvo dar 161. Beveik 2.000 miesčionų ar burų iš pamiestė buvo savų šeimynų apverkami. Elbingo samdiniakai, 5 800 iš viso, buvo sutirpę iki 700. Kiti miestai ir kaimai skaitė 90.000. Vienok dėl pavietrės, kaip dėl bado, dar daugelis pasiliko dėl paskerdimo, ir nesuskaitomi tukstančiai bėgo per smilkstantį rubežių. Visi namų gyvuliai buvo pragaišę; meškos, vilkai buvo baisiai papiplatinę. Veik vieną milijoną dukatų karalius sueikvojo; zokonas daugiau kaip 700.000. Gedanėnai išmokėjo daugiau kaip 700.000 markių; jų mažiaus galingi talkininkai iš draugės apie 1½ milijono.“ (Kotzebue). Torunius išmokėjo 200.000, o Elbinga 100 000 grivinų sidabro. Rod, miestų nė vieno nesuardė, bet nė vienas teipgi nepaliko be įgrobimo, o daugelis jų beturėjo po keletą triobėsių, stuksančių tarp kapinių pelenų ir degėsių. Kazimieras papirko vadą neapmokėtos neprietelių kariumenės, Ulrikį Červonką, kurs ir padavė Lenkams sostapylę Malborgą. Tarpininkaujant popiežiui, tapė suderėta (antroji) sądora Toruniuje, 1466 m. Kryživiai atidavė Lenkijai Pamarių su Kulmijos žeme ir pavedė dalį vakarinių Prusų su Malborgu ir Varmija. Zokonui bėliko rytinė Prusija su Karaliaučiumi, į kur tapo zokono sėde-

nė perkelta iš Marienburgo; bet teipgi rytinė Prūsija pripažino ant savęs viršesnybę Lenkų karaliaus. Kryžievių didmistris, į 6 savaites po elekcijos, ypatiškai turėjo nusilenkti karaliui, neteko tiesos iš savo dėkos daryti su kuomi nors su tarybas, nė gi karę vesti. Lenkai pripažįsta, kad „Toruniaus sądoroje Lenkija šventė naują triumfą unijos, rinko vaisius pergalejimų pas Grunvaldą ir palei Šventąją!“ Sulamdymas kryžievių pastatė Lenkiją į glitą pirmėilinių Europos viešpatysčių, įpatingai akyvaizdoje nūpuolimo Byzantiškės cėsorystės, kurią pamušo Turkai (1453 m.), ir nusilpnėjimo Vokietijos, pagrimzdusios į anarchiją.

Iš tos tad karės pasinandojo vieni Lenkai. Lietuviai teisingai iš to piktinosi: jie velyjo, kad bent Klaipėda ir prusiš koji Lietuva nors iki žemūniam Niamunui, tekusios butų Lietuvai; kiti vėl gailistavo, kam Lietuva nepaėmė bent Volynijos ir Podolijos atgal, Lenkam bekariaujant Prūsijoje. Kazimieras, kurs jautė ant savo galvos degant vylugio kepurę, sugrįžo iš karės, per 2 mėnesiu stengėsi Lietuvoje malšinti sukiršusius ponus, ir sutvarkinti naminę administraciją. Vienok šiaip ar teip imant, Lietuva turi morališką užpelną puolime kryžievių, ir tą pasiganėdinimą mūsų rasi geriausiai ištaręs yra d-ras Sauerveinas šiais dievotais žodžiais: „Jei nebutų Gediminaičiai anuos krikščionystės aptamsintojus (kryžiokus) į plentą sumušę, nebutų protestantai galėję Vokietijoje išsilaikyti, o krikščionystė butų bjauresnė už pagonų tikėjimą mūsų laiko. Štai Ziuteriui užgimus, p. dievs jau rupino, kad popiežiaus drutasis rantis—kryžiokai—patrenktas tapo per lietuviškus kunigaikščius. Jei kryžiokai šį mūsų butų laimėję, tai tuomet vien pasaulė butų dėl jų drebėti turėjusi. O ką butų darę biedniejie protestantai Vokietijoje? Jie butų kryžiokams tik viens kėsnis buvę ir mūsų brangioji viera butu buvusi ant galo. Protestonai galėtų tą dieną bažnytiškai švęsti, kurioje anie kryžieviai nuo Vytauto sumušti tapo, nes juos tiktai dievo didžioji išmintis pašalino, jeib mės š'adien galėtumėme po jo čysta valia žinoti“. Teip, teip, neseniai apsikrikštyję Lietuviai krikščionybę išvadavo nuo aršių naminių neprietelių!

Kazimieras neišsigalėjo rubežius apginti nuo rytų pusės teip gerai, kaip tą nuo vakarų buvo padaręs: jis prazudė įtekmę šiaurinėje Rusijoje, kur po Lietuvos globa juk nuo seniai beėstanti Didis Novgorodas, Pleskava (su kuria tapo atnaujinta sądora gruodyje 1447 m.), ir Tveriai, rinkliavą jai mokėjo ir pripažino jos viršesnybę. Rėds dar 1445 m. Kazimieras priėmė nuolankumą nuo kniazių Odojevo ir Novosielsko, kurie kasmet mokėjo jam duonį („poletnoje“), o 1447 m. padalino tą šalį tarp jaunesnių brolių, o vyresnįjį Theodorą Lvavyčių, kurs sėdėjo Vorotyniec'e, pakėlė į savo atstovus Kozielske. Rytinė Rusija, sutrumpinta ant „udielų“, vienval valdoma buvo per chanus Kipčako. Kniaziai Vladimiro (palei Kliazmą), Tverių, Suzdaliaus, Moskvos ir tt. turėjo lenktiesi valdymierams Totorių ir mokėjo jiems duonį. Susibėgant laimingoms aplinkybėms, didelį ženklumą su laiku įgyjo Rurikevičiai Moskvoje. Ivanas I Kalyta, kurs nuo chano išmeldė urėdą didžio kniazio (1328 m.), sugėbėjo su pagelba Auksinės Ordos paplatinti rubežius savos valstijos ir valdymierus susiediškujų „udielų“ paveikti. Įpėdiniui jo pasmilo susiimti su pačia Orda, susilpusia per atsitraukimą nuo jos Kazaniaus, As trachaniaus ir Krimo. Vienok Lietuva vis dar atsverė Moskvą.

Kada Vosylius Vosylevyčius nesiliovė rėmęs kunigaikštį Mikolą, Lietuva rengėsi ant Moskvos sosto pasodinti Joną Andriejevyčių, kniazių Mazaisko 1448 m. Aplinkybės buvo labai pagabios, nes Lietuvai lenkėsi daug „udielų“ kniazių, Novgorodas ir Pleskava. Persigandęs Vosylius, per Kyjevos metropolitą Jonašą, ir per paslus, pa-iulė Kazimierui amžiną sątaiką, 1449 m., kuriam ant to pristojant Lietuva pralošė savo įtekmę ant rytinės Rusijos. Anot tos sątaikos štai koki buvo rubežiai tarp abiejų viešpatysčių: šiaur-rytinė linija rubežiaus, nuo kampo Pleskavos žemių iki kampui Smolensko žemių, pu-iau perkerta pirma azerą Orlince, eina link azero Plotnica, ant Krasnyj Borek, link Baranios upelio, link Beleikių šaltinio, iš Beleikių ant Poninklians, iš Ponikliaus link Sizkos šaltinio, iš Berės ant Moch, iš Mocho link Osuchos; valčiai, anapus tos linijos, jeigu nuo seniaus prigulėjo did. kunigaikščiai Keistučiui, pasilieka prie Lietuvos. Sieveriaus rubežiai pasilieka, kaip juos paskyrę buvo Olgerdas ir Jagėla. Atidalinimas Smolensko nuo Moskvos buvo toks, kaip Vytautas paskyrė, ten pasodindamas kniazių Gliebą Tverių kniaziai lenksis Lietuvai, nors Kazimieras nepersekios tų, kurie lenkiasi Moskvos kniaziui. Meščera pa-ilieka prie Moskvos, Novgorodas ir Pleskava lenksis did. kniaziui Vosyliui, neužkabinant vis-gi sąlorų su Lietuva, nė gi mokesčių į lietuviškąjį yzdą nuo seniai mokamų. Su Vidžemiu sądoras netaps tramdomos. Nesutikimuose tegul sudyja tretininkiškas teismas pagal regulas, įvesdintas Vytauto. Podraug Boris Aleksandravyčius, did. Tverių kniazis, suderėjo sątaiką su Kazimieru, ir tasai sugrąžino anam rėmtąjį Rzevo miestą ir žemę. (Veikiai Rzev tapo valna respublika po protekcija Lietuvos ir Moskvos). Pirklyba bus valna viešpatystė sądoraujančių ir persidanginimas bus ponams pavelytas, nors slapta įvyktų.

Ivanas III Vosylevyčius (1492-1505), susiderinęs su Perkopiškiu chanu, panaikino Auksinę Ordą ir dėl Moskviškės valstijos patikrino nepriegulmystę (1480 m.)¹⁾ Ant moterystės su Zofija, broldukra cėsoriaus Konstantino Palajologo, jis rėmė savo pretensijas ant tojo teritorijos; priėmė už Moskvos žemėnkli — dvigalvį Byzantijos arelį ir priėmė titulą viešpaties visos Rusijos (Hos idar' vsieja Rusii). Novgorodas

1) „Aplink pustrėčio šimtmečio slogino Rusiją barbarų jungas, ir negalėjo nepalikti gilių pėdsakų papročiuose, viešpatystės tvarkoje ir visatinai draugiškume rusiškosios žemės, ypatingai jos rytinėje arba Moskvos pusėje. Savo spaudimu jis nematai prisidėjo prie jos suvienijimo, nes vertė žmones su sužine ir be sužinės veržiesi į vieną centrą ir susigauti aplink tąjį dėlei atnaujinimo savo pilningos saubutybės ir nepriklausumo, kaip tatti paprastai esti pas tautas istor škas, apdovanotas jausmu savigelbos ir palinkimu ant viešpatavimo. Bet atnaujindama savo polytišką galin-gumą, rusiškoji tauta laikuose ilgos ir sunkios kovos nenoromis prisisavi-no daugelį barbariškų dėmių nuo savų buvusių užkariautųjų. Tai juk nebuvo ispaniški Maurai, palikusieji paveldėti saviems buvusiems krikščioniškiems pavaldiniams gana augštai išplėtotą arabišką civilizaciją, tai buvo azijatiški valkatos, visame nepalytėtinume užlaikiusieji savo puslaukinį padėjimą. Ziaurus kvotimai ir knutas, uždoras moterijų, grubus pasielgimas augštesniųjų su žemesniaisiais, nevalninkiškas atsinešimas žemesniųjų prie augštesniųjų ir tolygios dėmės, susidrutinusios tarp Rusų nuo to laiko, yra neabejotinomis dėmėmis Totorių įtekmės. Daugelis pėdsakų šitos įtekmės užsiliko tautos kalboje ir tulose viešpatystės įrėdnėse“ (Illo-vaiskij).

(Toliaus bus).

Isz visur.

Rusų laikraščiai rašo, kad kai kurie Dumos sąnariai beveik badauti turį! O juk visi gauna po 10 rublių antdienos. Vienas kaimietis atstovas nu-pasakojo, kad jis tik 2 rubliu tegaunas. Mat šiteip buvo. Per rinkimus apskelbus, kad atstovai gaus po 10 rub. kasdien, atsiradę daugybė norinčių būti atstovais, ir tokiu būdu rinkėjai teip susiskaldę, kad nieko negalėjo išrinkti. Tad valsčius nutaręs, kad atstovas 8 rub. paliktų valsčiaus reikalams, o pats paimtų tik 2 rub. Tada pasiliko tik keli kandidatai, kurie ne dėl pinigų norėję atstovaut. 2 rublių užtenką, bet sunkiai. Tokių atsitikimų ir daugiau buvę.

Ilgiausias pasaulėje tunelis, kur važinėja traukiniai, neseniai atidengtas tarp Brigo (Šveicarijoj) ir Domodossola (Italijoj). Tunelis, vad. Simplono, turi ilgio 19,720 metrų. Jis buvo kasamas per 7 metus. Keliolika metų atgal butų reikėję kasti dusyk tiek ilgiau; dabar su pagalba patobulintų mašinų, daug greičiau padarė. Bedirbant tunelį žuvo 43 žmonės. Simplono tunelis turi didelę žymę susiartinime Šveicarijos su Italija.

Laivakorėjų agenturom berzelio 21 d. tapo apgarsinta, kad Maskolijoj yra atverta emigracija į Ameriką per Liepoją, ant laivų „Rusijos Laisvanorių Laivyno“. Pirminis laivas išplauks iš Liepojos 8 d. liepos.

Laivynas turi 11-ką laivų: „Smolensk“, „Peterburg“, „Saratov“, „Kazan“, „Ekaterinoslav“, „Kijev“, „Vladimir“, „Voronež“, „Tambov“, „Jaroslavl“ ir „Moskva“. Visi laivai yra geriausios rusies ir perbėga į valandą 20 mazgų (greitasis laivas Vokietijos perbė-

ga į valandą tik 23 mazgus); taigi greitumu nedaug atsilieka nuo Vokietijos ekspresinių laivų. Mokestis nuo Liepojos iki New Yorko emigrantų skyriuje—37 dol. nuo 1 iki 12 metų—pusė mokesčio.

Atsakymai.

Mery Rotkevič. Kodėl jūsų korespondencija, nebuvo patalpinta — yra jums atsakymas „V. L.“ N. 19. Ne tiesa, kad ten „nebuvo nieko šlekt“, o jeigu tenai „tikta tiesa“ buvo, tai da „šlektiau“.

Aukos.**Revoliucijos reikalams.**

New Britain, Conn, Lietuvių Nepaig. Uk. Kliubas \$25; jo sąnarių sumesta \$7,45.

Viso \$32,45.

Waukegan, Ill. J. B. Vaitiekunas (L.S.D.P.-jai) 50 c.

Buvo \$23,15

Viso labo yra \$56,10

Kankiniams.

Waukegan, Ill. J. B. Vaitiekunas 50 c.

Buvo \$90,29

Viso labo \$90,79

Lietuviai tautiečiai, pasiskubinkit nors šiuo tarpu su aukomis kankiniams, nes jos labai reikalingos, o komitetui neužsimoka tiek mažai siųsti; reikėtų, kad nors pusantro šimto greitu laiku susirinktų...
Red.

PIKNIKAS.

Wilmerding, Del. Dr. šv. Kazimiero laikys savo pikniką 21 d. Liepos 1906 m. subatoje, prasidės nuo 12-tos valandos vidudienio ir trauksis iki 12tai naktį. Užprašo ir iš svetur lietuvių ir lietuvaites atsilankyti ant pikniko S. W. Cor. Kifth and Duponh str. Bavarian Park. *Komitetas.*

Susirinkimai.

New Britain, Conn. T.M.D. atsibus metinis susirinkimas nedėlios vakare 8 d. Liepos Hannas Hall tuojaus po Susivienijimo L. A. susirinkimui. Sąnariai yra užkietami pribut ir metinę mokesčių užsimokėt, teipogi prašom naujų ateiti ir prisirašyti. Kuopos rašt. *M. J. Čeponis.*

Philadelphiečiams!

Pranešu, kad Revoliucijos Š. Komitetas nutarėme permainyti susirinkimus. Susirinkimai bus laikomi Lietuvių Laisvės Kliubo name po numeriu 943 S. 2nd str. Philadelphia, Pa., kiek vieno mėnesio trečią utarninką, pirmas susirinkimas atsibus 17 d. Liepos (July), todėl meldžiu kiekvieną delegatą iš suvienytų draugysčių atsilankyti ant susirinkimo.

Rev. Šalp. Komitetas.

Pajieszkėjimai.

Pajieskom lietuviško gero kunigo kuris yra be vietos tegul atsišaukia ant šito adriso:

A. Czimielius,

108 Pine str.

Bridgeport, Conn.

Pajieskau kaimyno A. Butkaus paeina Suvalkų gub., Vilkaviškio pav., Pažerių gmino, Sausbalių kaimo 12 metų Amerike turi svarbų reikalą jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią ant šio adriso:

V. Chesna

731 W. Lexington st.

Baltimore Md.

Pajieskau jauną vaikną lietuvių į offisą, kuris yra jau dirbęs prie Emigrantų. Tegul atsišaukia per laišką lietuviškoj ir lenkiškoj kalbose ant antrašo:

Henry J. Schnitzer,

441 Washington st.

New York City.

Tik pora dolerių

kaštuoja pas mus greitas nuvažiavimas į krajų, ant geriausių pasażierių laivų prie mažo patarnavimo. Važiuoja nuo 7-9 dienų. Važiuoja į Hamburg, Bremen, Rotterdam ir Antverpen kas antra diena ant permainos. Apsiejimas broliškas. Užtikrinam gerumą. Niekas neturi daugiau kaštų. Pamėgink ir parašyk laišką, o artymesnes žinias tuojaus atsiųsime. *Immigrant Labor Exchange Inc. 2 Carlise st., New York, N. Y.*

Gera sistema.

Visckiuose užsiėmimuose mes turime turėti sistemą, tai yra, kelę pagal kurį galėtume keravotis. Tegul atitinka kad mes užmiršę sistemą pradėsime elgtis priešai tai, tuoj pamatysime kad turime atitaisyti tai. Gyvendami palei sistemą gamtos busime linksmi ir sveiki; priešingai gyvendami nustosime linksmumo ir patrotinsime apetitą. Trinerio Amerikoniškas Elixir Bitter Vinas yra tik vienas vaistas kurs visą sistemą pastatys normališkai; veike ant trinimo organu pirmiause o paskui ant viso kuno. Kaip ilgai neturi gero apetito, tol negali tikėtis tapti stipriu. Šita gyduole kiekvienam atsitikime suteiks sveiką apetitą. Visokiose ligose nustojusiam apetito ir nuslobusiam, Trinerio Amerikoniškas Elixir Bitter Vinas visados pagalbes. Gelbsti kiekvienam skilviui sveikam ar sergančiam.

Gaunamas visose aptiekose arba pas pabrūką, Joseph Triner, 799 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Maurer's Rat-and Roach-Paste

privilioja ezinas vabalus savo kvapenu; jie ji ēda ir tuojaus stimpą.

MAURER'S INSECT POWDER tikrai lenkna bitakas, skruodėles, muses, kandis. Parduodama tik bonkose. Aptiekose arba pas **D. Maurer and Son, Philadelphia**

Lietuviškas advokatas,

Tamas Butkevychius iš Nanticoke, Pa. pabaigęs universitetą atidarė offisus šiose vietose: 16 N. Franklin str. Wilkes-Barre, Pa. ir 3 Keyston Bldg Nanticoke, Pa. Lietuviai kurie turėsit kokį reikalą kreipkitės pas savo tautietį Tamą Butkevychių.

Dovanai! Dovanai!

Nauja gyduolių knyga dėl vyrų moterių ir vaikų, aprašanti visas informacijas, bus pasiūsta Jums jeigu jus prisiūsute mums savo adresu. Venibe P. O. Box 268 Madison Sq. New York.